

VI. FEJEZET.

A PUSZTÍTÁS TÖRVÉNYE.

1. A szükséges pusztítás és a vele való visszaélés. — 2. Pusztító csapások. — 3. A háboru. — 4. A gyilkolás. — 5. A kegyetlenkedés. — 6. A párbaj. — 7. A halálbüntetés.

A szükséges pusztítás és a vele való visszaélés.

722. Természeti törvény-e a pusztítás?

„Mindennek el kell pusztulnia, hogy ujjászülessék és átalakuljon; mert amit ti pusztulásnak neveztek, nem más, mint átalakulás, melynek célja az élő lények megújulása és tökéletesbülése.“

Eszerint tehát a gondviselés szándékainak megfelelőleg kapták az élőlények a pusztítás ösztönét?

„Isten teremtményei az ő eszközei, melyek szándékainak kivételére szolgálnak. Az élőlények egymást pusztítják, hogy táplálkozhassanak. Ennek pedig kettős célja van. Először az, hogy fenntartsák az egyensúlyt, nehogy tulszaporodás álljon be, másodsor, hogy hasznát vegyék a külső burok romjainak. Csak a burok az, ami elpusztul. Az pedig nem a lényeges, hanem a mellékes része a gondolkozó lénynek. Az értelmi principium a lényeges része, az pedig elpusztíthatatlan és felemeli önmagát a különböző átalakulások alatt.“

723. Miért látja el a természet az élőlényeket önvédelmi és önfenntartási eszközökkel, ha szükséges a pusztulás újjáalakulásuk szempontjából?

„Azért, hogy idő előtt el ne pusztuljanak. Minden kora pusztulás hátráltatja az értelmi rész fejlődését; azért rendelte Isten, hogy minden lénynek szükséges az élete és a szaporodása.“

724. Miért vesz erőt a haláltól való irtózás az emberen, holott általa jobb világba kell jutnunk és meg-

szabadulnunk e világ bajaitól, és így inkább óhajtanunk kellene a halált, mint rettegünk tőle?

„Mondtuk már, hogy az embernek igyekeznie kell meghosszabbítani életét, hogy elvégezhesse feladatát. Azért adta neki Isten az önfenntartás ösztönét, mely fenntartja őt a megpróbáltatások alatt. Enélkül az ösztön nélkül nagyon gyakran elvesztené a bátorságát. Az a titkos hang, mely a halál elkerülésére ösztönzi őt, arra is inti egyuttal, hogy tehet még valamit haladása érdekében. A fenyegető veszély intő szó, hogy használja fel jól a haladékat, amit Isten neki adott. Ő azonban, a hálátlan, inkább a csillagának köszöni meg ezt gyakran, sem mint Teremtőjének.“

725. Miért helyezte egymás mellé a természet az önfenntartás eszközeit és a pusztító erőket?

„Az orvosságot a baj mellé tette. Mondtuk már, hogy az egyensúlyt akarja fenntartani, azért alkalmazza az ellensúlyokat.“

726. Szükséges-e minden világon a pusztulás?

„A pusztulás a világok anyagibb vagy anyagtól mentebb állapotához van mérve és csak a tisztább testi és erkölcsi állapottal ér véget. A tiéteknél fejlettebb világokon a lét feltételei is egészen mások, mint nálatok.“

727. Mindig szükséges lesz-e a földön a pusztítás az emberek között?

„Olyan mértékben csökken a pusztítás szükségessége az emberek között, amily mértékben a szellem az anyag fölé emelkedik. Azért láthatjátok, hogy ahol fejlődik az értelem és az erkölcs, ott irtóznak az ember pusztításától.“

728. Jogában áll-e az embernek jelen állapotában kerlátlanul pusztítani az állatokat?

„A visszaélés sohasem volt jog. Az embernek oly mértékben szabad csak pusztítania az állatokat, amint azt a saját biztonsága és élelmezése kívánja.“

729. Mit tartunk a szükség és a biztonság határait túllépő pusztításról, pl. a vadászatról, amidőn csak a cél nélkül való pusztítás öröme szolgál?

„Ez az állati természet uralma a szellemi fölött. A szükségesség határait túllépő minden pusztítás Isten törvényének áthágása. Az állat csupán annyit pusztít, amennyire szüksége van. A szabadakarattal bíró ember azonban szükség nélkül is pusztít; pedig számot kell majd adnia azért, hogy visszaélt szabadakarátával, mert ilyenkor már a rosszra való ösztönzéseknél enged.“

730. Van-e valami különös érdemük azoknak a népeknek, akik tulságosan óvakodnak az állatokat pusztítani?

„Ez magában véve dicséretes érzelem tulsága, ami így szintén visszaéléssé válik és az érdemet másnemű visszaéléssel ellensúlyozza. Az ilyen emberekben inkább a babonás félelem uralkodik, mint a valódi jóság.“

Pusztító csapások.

731. Mi célból sújtja Isten pusztító csapásokkal az emberiséget?

„Hogy előmenetelét siettesse. Nem mondtuk-e, hogy a pusztulások a szellemek erkölcsi újjáalakulása szempontjából szükségesek és hogy a szellemek minden újabb létből a tökéletesülés újabb fokára emelkednek? A véget kell látnunk, hogy az eredményre következtethessünk. Ti csak a magatok szempontjából ítélitek meg azokat és országos csapásoknak nevezitek, mert kárt okoznak nektek; pedig az ilyen felfordulások gyakran azért szükségesek, hogy sokkal gyorsabban idézzék elő a dolgok új rendjét, sőt néhány év alatt teremtsék meg azt, amire századokig kellett volna különben várni.“ (744.)

732. Nem használhatna-e Isten az emberiség tökéletesítésére más eszközöket, mint a pusztító csapásokat?

„Használhatna és használ más eszközöket is, mert megadta mindenkinek azt a lehetőséget, hogy a jó és rossz ismerete alapján haladjon. Az ember azonban nem

él vele, tehát büntetni kell gögjét és éreztetni kell vele a saját gyengeségét.“

Az ilyen csapások a jókat a rosszakkal egyaránt sújtják. Igazságos dolog-e ez?

„Földi életében az ember mindent a testére vonatkoztat, de halála után egészen másképp gondolkodik. A test életének nem sok jelentősége van. A földi életnek egy évszázada csupán egy villámlással ér föl az örökkévalóságban. Ehhez képest tehát néhány havi vagy néhány órai szenvedésetek semmit sem jelent. Oktatás az számotokra, aminek a jövőben veszitek majd hasznát. A szellemek világa az igazi világ; azok mindenek előtt éltek és mindent túlélnek. (85.) Istennek gyermekei és szeretetteljes gondozásának tárgyai. A test csupán az az öltözet, amelyben a szellemek a világon megjelennek. Mikor nagy veszedelmek dézmálják meg az embereket: olyanok az elpusztult testek szellemei, mint a háboruban elviselt, megtépett vagy elvesztett ruhájú sereg. A tábornoknak nagyobb gondja van a katonáira, mint azok ruházatára.“

Nem kevésbé áldozatok-e azért mégis az ilyen csapások áldozatai?

„Ha annak tekintené az ember az életet ami, és ha belátná, mily csekélység az az örökkévalósághoz képest: akkor kevésbé fontosnak tartaná. Ha zúgolódás nélkül volnának képesek elviselni szenvedéseiket az ilyen áldozatok, akkor nagy kárpótlást nyernének értük másik életükben.“

Akár járvány pusztítja el az embert, akár közönséges oknál fogva hal meg, mégis csak meg kell halnia, ha ütött az órája. A különbség a két eset között csak az, hogy a csapások által egyszerre többen pusztulnak el.

Ha képesek volnánk gondolat útján annyira felemelkedni, hogy áttekinthetnők az egész emberiséget: akkor ezeket a rettenetes csapásokat csak a világ során átvonuló, muló viharoknak látnók.

733. Van-e a pusztító csapásoknak anyagi hasznuk is mindamellett, hogy annyi bajt okoznak?

„Van. Néha egy vidéknek az állapotát változtat-

ják meg; csakhogy annak a jó oldalát gyakran csupán a jövő nemzedék érzi meg.“

734. Nem lehetnek-e a csapások egyuttal erkölcsi megpróbáltatások is az emberre nézve, melyek kiszolgáltatják őt a legnehezebb szűkölködéseknek?

„A csapások olyan megpróbáltatások, melyek alkalmat adnak az embernek, hogy értelmét gyakorolja és türelmét, valamint elszántságát is megmutassa Isten akaratával szemben. Ha pedig az ember nincs nagyon az önzés hatalma alatt, akkor a csapások neki az önmegtágadás, önzetlenség és a felebaráti szeretet érzelmeinek fejlesztésére is alkalmat nyújtanak.“

735. Képes-e az ember elhárítani az őt sújtó csapásokat?

„Részben képes, de nem úgy, amint közönségesen érteni szokták. Nagyon sok csapás az ő elővigyázatlanságának a következménye. Amely mértékben az ember ismereteit és tapasztalatait gyarapítja, oly mértékben képes a csapásokat is elhárítani, vagyis, ha meg tudja találni okaikat, megelőzheti azokat. Vannak azonban olyan általános csapások, melyeket a Gondviselés szándékosan bocsájt az emberekre, és amelyeknek hatását minden egyes ember megérzi kisebb vagy nagyobb mértékben. Az ilyenekkel szemben nem tehet mást azt ember, mint hogy megadással fogadja Isten akaratát. Sulyosítja e csapások hatását gyakran az ember gondatlansága is.“

Az embertől független és természetes, pusztító csapások között első sorba kell helyezniünk a pestist, az éhínséget, az áradásokat és a rossz termést. Nem talál-e mégis módot az ember e veszedelmek ellen-súlyozására, vagy legalább csökkentésére tudomány-mesterséges munkák, földmívelés tökéletesítése, váltó-gazdaság, öntözés, továbbá az egészségügy tanulmányozása segítségével? Nem mentek-e a bajtól ma már egész vidékek, melyeket régebben csaknem elpusztítottak a rettenetes csapások? Mi mindent művelhetne még az ember a saját anyagi jóléte érdekében, ha fel tudná használni értelme minden segédforrását és ha

képes volna egyesíteni az önfenntartás gondjával a felebaráti szeretetet! (707.)

A háboru.

736. Mi indítja az embert háboru viselésére?

„Az, hogy állati természete uralkodik szellemi természeténél fölött, és hogy szenvedélyeit óhajtja kielégíteni. A barbárság állapotában a népek csupán az erősebb jogát ismerik és innen van az, hogy rendes állapotnak tartják a háboruviselést. Minél inkább halad az ember, annál gyéribben fordul majd elő a háboru, mert elkerüli okait; mikor pedig már el nem mellőzheti, az emberiség parancsait fogja alkalmazni.“

737. Meg fog-e valamikor szünni a háboru a földön?

„Meg fog szünni, mihelyt megértik az emberek az igazságosságot és követik Isten törvényét. Akkor minden ember testvér lesz.“

738. Mi volt a Gondviselés célja azzal, hogy szükségessé tette a háborut?

„Szabadság és haladás.“

Hogyan van tehát, hogy a háborunak gyakran csak leigázás a célja és az eredménye, holott szabadságot kellene eredményeznie?

„Csak pillanatnyi leigázás az, hogy a népeket el-
fárasztja, mikép annál gyorsabban jussanak célhoz.“

739. Mit tartunk arról, aki azért okoz háborut, hogy előnye legyen belőle?

„Az az igazi bűnös, és nagyon sokszor kell újra testet öltetni, hogy levezekelhessen mindazt a gyilkolást, amit okozott; mert felelős minden emberért, akinek halálát előidézte, hogy csak kielégítse dicsvágyát.“

A gyilkolás.

740. Bűnnek tartja-e Isten a gyilkolást?

„Igenis, még pedig nagy bűnnek, mert aki felebarátjának életét kioltja, az a vezeklés vagy küldetés folyamatát szakítja meg; és éppen ez a nagy baj.“

741. Mindenkor egyenlően büntetésre méltó-e a gyilkosság?

„Mondtuk már, hogy Isten igazságos és inkább a szándékot bünteti, mint a cselekedetet.“

742. Menti-e Isten a gyilkosságot, ha önvédelemből történik?

„A gyilkosnak csakis a szükség szolgálhat menetére. Ha azonban az ember életét megmentheti anélkül, hogy megölné támadóját, akkor köteles megkímélni őt.“

743. Vétkes-e az ember a háboruban elkövetett gyilkolások miatt?

„Nem vétkes, ha kényszerítették rá, de bűnös akkor, ha kegyetlenkedik, és felebaráti érzéseit javára tudják be.“

744. Ki bűnösebb Isten előtt, a gyermekgyilkos, vagy az apagyilkos-e?

„Mindenki egyenlően bűnös, mert mindenki egyaránt bűn.“

745. Hogyan van az, hogy némely, értelmileg magasabban álló népnél szokásos a gyermekgyilkolás, és törvény szentesíti azt?

„Az értelmi fejlettséggel nem jár okvetlenül együtt a jóság. A magasabb értelmi fejlettségű szellem lehet gonosz is. Olyan szellem az, aki sokszor élt már, de nem javult, csupán tudásra tett szert.“

A kegyetlenség.

746. Összefüggésbe hozhatjuk-e a kegyetlenség érzelmét a pusztítás ösztönével?

„A kegyetlenség nem más, mint rosszabb pusztítási ösztön, mert míg a pusztítás néha szükséges, a kegyetlenségre soha sincsen szükség. A kegyetlenkedés mindig rossz természetből ered.“

747. Honnan van az, hogy a legrégebb népeknek uralkodó jellemvonásuk a kegyetlenség?

„Akiiket legrégebbeknek nevezesz, azoknál az anyag uralkodik a szellem fölött. Ezek a vadállat ösztöneinek engednek; és mivel másra szükségük

nincs, mint amit a testi életük megkíván, csakis a saját személyük fenntartására és megóvására gondolnak; ezért válnak rendszeren kegyetlenekké. Azonkívül a tökéletlen fejlettségű népek, velük rokonszenvező, és ugyancsak tökéletlen szellemek uralma alatt állanak. Ennek pedig csak akkor lesz vége, amikor valamely fejlettebb nép lerombolja vagy meggyengíti az ilyen szellemek befolyását."

748. Nem az erkölcsi érzék hiánya okozza-e a kegyetlenséget?

„Mondd inkább, hogy fejletlen az erkölcsi érzék, de azt ne, hogy hiányzik, mert magvan minden emberben. Ez az erkölcsi érzék teszi az embereket idővel jókká, hogy felebarátjukat szeressék. Magvan tehát a vademberben is, de voltaképpen, mint a még ki nem fejlett virág csirájában az illatnak a csirája."

Kezdetleges vagy lekötött állapotban minden tulajdonság magvan az emberben, és aszerint fejlődik mindenik, amint a körülmények kezdveznek neki. Az egyiknek tulságos fejlődése hátráltatja a többiét. Az anyagi ösztönök tulságos ingerlése ugyszólván elfojtja az erkölcsi érzéket, valamint az erkölcsi érzék fejlődése is lassanként elgyengíti a tisztán állati tulajdonságokat.

749. Hogyan van az, hogy gyakran a legműveltebb népek kebelében olyan lények is vannak, akik olyan kegyetlenek, mint a vadak?

„Ugy van ez, mint mikor az érett, jó gyümölcs alatt hajladozó fán satnya, éretlen gyümölcs is akad. Ha úgy akarod, vadaknak nevezheted ezeket, kik a műveltségből csak az öltözködést sajátították el; vagy bárányok közé tévedett farkasoknak is mondhatod őket. Megtörténhetik, hogy alantas és nagyon hátramaradt szellemek azért öltenek testet a művelt népek között, mert reménylik, hogy így majd fejlődhetnek a műveltség közepette. Ha azonban nagyon nehéz nekik ez a megpróbáltatás, akkor fölülkerekedik bennük kezdetleges természetük."

750. Meg fog-e valamikor tisztulni a jó emberek társasága a gonosztevéktől?

„Az emberiség halad. A rossz ösztönök uralma alatt álló és a jó emberek közé helyezett emberek lassanként egy fognak eltűnni, mint a gabona közül eltűnik a konkoly, miután megrostálták; de csak azért tűnnek el, hogy más alakban ujraszülessenek. Akkor pedig több tapasztalattal bírván, jobban fogják tudni, mi a jó és mi a rossz. Hasonló jelenséget figyelhetsz meg a növényeknél és az állatoknál. Az ember talált módot azok tökéletesítésére és arra is, hogy újabb tulajdonságokat fejlesszen ki bennök. Lám, ezeknek a tökéletessége is csak több nemzedék elmulása után válik teljessé. Ez a tükörképe az ember különböző földi életeinek is."

A párбай.

751. Lehet-e a párбайt megengedett védekezésnek tekinteni?

„Nem. Gyilkolás és helytelen, barbárokhoz méltó szokás az. Mihelyt fejlettebb műveltségű és erkölcsű lesz az ember, át fogja látni, hogy a párбай ép oly nevetséges, mint az a viaskodás, melyről hajdanában azt hitték, hogy Isten itélete."

752. Lehet-e gyilkosnak tekinteni annak a párбайját, aki ismervén saját gyengeségét, csaknem bizonyos abban, hogy el fog esni?

„Ez öngyilkosság."

Gyilkosság-e vagy öngyilkosság-e abban az esetben, amikor egyenlő erejű a két fél?

„Mind a kettő egyaránt."

A párбайt vivó mindenkor bűnös, még akkor is, ha egyenlő erők állanak szemben egymással. Először, mert kérlelhetetlenül és szabad elhatározásból támad felebarátja élete ellen; másodsor pedig, mert kockára teszi a saját életét szükségtelenül és anélkül, hogy bárkinek is használna vele.

753. Mennyi értéke van annak, amit a párбайban becsület dolgának neveznek?

„Csak annyi, mint a gögnek és a hiúságnak, az emberiség e két fekélyének."

Nem lehet-e mégis olyan eset, amikor csakugyan valakinek a becsülete forog kockán és gyávaaság volna visszautasítani a kihívást?

„Az emberi szokásoktól függ. Minden országnak és minden időszaknak más-más véleménye van erre vonatkozólag. Majd ha jobbak és erkölcsileg fejlettebbek lesznek az emberek, meg fogják érteni, hogy az igazi becsület a földi szenvedélyek fölött áll és hogy gyilkolással vagy öngyilkossággal hibát jóvátenni nem lehet.“

Sokkal több nagyság és igazabb becsület van abban, ha bűnösöknek valljuk magunkat, amikor hibáztunk, vagy ha megbocsátunk, mikor nekünk van igazunk a hibázóval szemben és ha mindenkor megvetjük a méltatlan vádakat, melyek bennünket nem érhetnek.

A halálbüntetés.

754. El fog-e valaha tűnni az emberi törvénykezésből a halálbüntetés?

„A halálbüntetés egykor végkép el fog tűnni és ez az emberiségre nézve haladást fog jelenteni. Mihelyt felvilágosodottabbak lesznek az emberek, az teljesen kiküszöbölődik; mert nem lesz szüksége arra, hogy ember ítélkezzék embertársa fölött. Olyan időről beszélünk, amely még nagyon is messze van tőletek.“

Igaz, hogy még sok a kívánni való a társadalom előmenetelét illetőleg; de igazságtalanok volnánk a jelenkor társadalmá iránt, ha nem látnánk haladást abban, hogy a fejlettebb népek ritkábban alkalmazzák a halálbüntetést, valamint abban is, hogy milyen bűnök elkövetéséért alkalmazzák. Lehetetlen félreismernünk az emberiségnek ezen a téren való haladását, ha összehasonlítjuk a csak nem rég lefolyt időkben tanúsított eljárást a bűnössel szemben azzal, hogy jelenleg mennyire igyekeznek védeni a műveltebb népek a vádlottat és mily felebarátság bánnak vele még akkor is, amidőn kiderült, hogy bűnös.

755. Az önfentartási ösztön feljogosítja az embert élete megvédésére. Nem ezzel a jogával él-e, amidőn lemetszi a társadalom egyik veszélyes tagját?

„Van más módja is, hogy az ember megvédje magát a veszélytől, nemcsak éppen az ölés. Inkább alkalmat kell adnotok a bűnösnek arra, hogy megbánhassa bűnét, nem pedig elvágnotok annak az utját.“

756. Nem volt-e szükség a halálbüntetésre az elmaradottság korában, ha művelt társadalomból ki is lehet azt küszöbölünk?

„A szükség szó nem illik erre. Az ember mindig akkor tart valamit szükségesnek, amikor jobbat nem talál nála. Minél jobban felvilágosodnak az emberek, annál tisztábban látják majd, hogy miben rejlik igazságosság vagy igazságtalanság; és ebből kifolyólag elvetik a vázásokat, amelyeket tudatlanságuk korában műveltek.“

757. Haladást mutat-e az a művelődés terén, ha mindig jobban megszorítják azokat az eseteket, melyekben halálbüntetést szabad alkalmazni?

„Még kételkedhetel ebben? Nem háborodik-e fel a szellemed, ha olvasod azokat a mézárírlásokat, amiket hajdanában az igazság nevében vittek véghez emberek az embertársaikon, sőt gyakran az Isten dicsőítésére? Nem háborítanak-e fel azok a gyötrelmek, amiket a halálraitéltnek okoztak, vagy azok a kínzások, melyek által olyan vallomásokat igyekeztek a vádlottból kicsikarni, amilyent csak tulságos gyötrelmekről kényszerítve és gyakran csak az igazsággal ellenkezőleg tehettek? Lásd, ha te akkor éltél volna, mindezt egészen természetesnek találtad, sőt talán magad is ugyanazt cselekedted volna. Gondolkozzál csak rajta! Ugy van tehát, hogy amit az egyik korban igazságosnak tartottak az emberek, az egy másik korban vadságnak látszik nekik. Csak az isteni törvények örökkévalók. Az emberi törvények a haladás során folyton változnak és mindaddig fognak változni, míg csak összhangban nem lesznek az isteni törvényekkel.“

758. Jézus mondá: „Akik fegyverrel ölnek, azok fegyver által fognak elveszni.“ Nem a megtorló halált

szentesítik-e e szavak és nem azt a megtorlást viszik-e véghez a gyilkoson, mikor kivézik őt?

„Vigyázzatok! Félreértettétek ezt a mondatot, mint akárhány más is. A megtorlás Isten igazságszolgáltatása; Ő maga él vele. Ti valamennyien minden pillanatban megtorlásban részesültök, mert azáltal bűnhődtek, amiben vétkeztetek akár ebben, akár egy másik életekben. Aki szenvedést okozott másnak, oly körülmények közé jut, hogy ugyanazt kell elszenvednie, amit mással szenvedtetett. Így kell érteni Jézus szavait. Nem mondotta-e Jézus azt is nektek, hogy bocsásatok meg ellenségeiteknek és nem tanított-e arra, hogy kérjétek Istent, bocsássa meg vétkeiteket, amint ti is megbocsáttok, vagyis oly mértékben bocsásson meg, amily mértékben ti bocsátottatok meg embertársaitoknak? Értsétek meg jól!”

759. Mit tartunk arról, ha Isten nevében hajtják végre a halálbüntetést?

„Annyi ez, mintha Istennek helyét foglalná el valaki az igazságszolgáltatásban. Akik így tesznek, csak azt árulják el, hogy milyen kevésbé értik Istent és milyen sok vezekelni valójuk van még. Halállal büntetni bűn, ha Isten nevében cselekszik azt és akik így mondják ki azt, azokat ugyanannyi gyilkosság terheli.”